

REGIONAAL TUCHTCOLLEGE VOOR DE GEZONDHEIDSZORG

Beslissing in de zaak onder nummer van: A2024/7254

A2024/7254

Beslissing van 3 januari 2024

REGIONAAL TUCHTCOLLEGE VOOR DE GEZONDHEIDSZORG AMSTERDAM

Beslissing van 3 januari 2025 op de klacht van:

A,
wonende in B,
klaagster,

tegen

C,
verpleegkundige,
werkzaam in D,
verweerster, hierna ook: de verpleegkundige,
gemachtigde: mr. J.M. Janson, werkzaam in Utrecht.

1. De zaak in het kort

1.1 Klaagster was opgenomen op de afdeling High Intensive Care van een GGZ-instelling. In de nacht van 7 op 8 april 2024 is klaagster gesepareerd. De klacht van klaagster gaat over de wijze waarop dit heeft plaatsgevonden. Zij verwijt de verpleegkundige onder meer het gebruik van geweld en seksuele intimidatie.

1.2 Het college komt tot het oordeel dat de verpleegkundige niet tuchtrechtelijk verwijtbaar heeft gehandeld. Hierna vermeldt het college eerst hoe de procedure is verlopen. Daarna licht het college de beslissing toe.

2. De procedure

2.1 Het college heeft de volgende stukken ontvangen:

- het klaagschrift met de bijlagen, ontvangen op 30 mei 2024;
- het verweerschrift met de bijlagen;
- de brief van de gemachtigde van de verpleegkundige van 18 november 2024, binnengekomen op 20 november 2024, met de bijlagen.

2.2 De partijen hebben de gelegenheid gekregen om onder leiding van een secretaris van het college met elkaar in gesprek te gaan (mondeling vooronderzoek). Daarvan hebben zij geen gebruik gemaakt.

2.3 De zaak is, gelijktijdig met de zaken die bekend zijn onder nummer A2024/7251 en A2024/7253, behandeld op de openbare zitting van 22 november 2024. Klaagster was afwezig met bericht van verhindering. Verweerster was aanwezig en werd bijgestaan door haar gemachtigde. Verweerster heeft haar standpunt mondeling toegelicht. Na de zitting is het proces-verbaal opgemaakt en aan de partijen toegezonden. Klaagster heeft op 28 november 2024 per e-mail gereageerd op het proces-verbaal van de zitting. Op 5 december 2024 heeft de gemachtigde van verweerster per e-mail gereageerd op de reactie van klager. Ook van deze nagekomen stukken heeft het college kennisgenomen.

3. Wat is er gebeurd?

3.1 Klaagster was in maart en april 2024 kortdurend gedwongen opgenomen op de High Intensive Care van E in D (hierna: de instelling), in verband met suicidaliteit. Er werd toegewerkt naar een behandeling op ambulante basis. Verweerster was in die instelling werkzaam als verpleegkundige (ZZP'er) op de High Care afdeling.

3.2 In de nacht van 7 op 8 april 2024 waren op de HIC twee begeleiders en een verpleegkundige (verpleegkundige F, verweerder in de zaak A2024/7253) werkzaam. Verweerster had die nacht dienst op de High Care afdeling en kende klager niet. Om 00.30 uur was klager met drie medecliënten buiten op de patio aan het roken. De afspraak op de HIC is dat cliënten 's nachts één sigaret mogen roken. Een van de medecliënten werd door verpleegkundige F en de twee begeleiders verzocht om te

stoppen met roken, omdat hij al meerdere sigaretten had gerookt. De medecliënt werkte hier niet aan mee. De gebeurtenissen die daarop volgden, leidden er uiteindelijk toe dat de betreffende medecliënt door verpleegkundige F en een van de begeleiders naar de grond werd gebracht en werd vastgehouden ('holding'). Klaagster en een van de andere medecliënten bemoeiden zich met de situatie. Klaagster schold de aanwezige zorgverleners uit, toonde fysiek verzet en probeerde de arm van de begeleider die de medecliënt op de grond vasthield, weg te trekken. Hierop werd besloten om te alarmeren.

3.3 Op het alarm kwamen vier collega's van andere afdelingen af, onder wie verweerster en verpleegkundige G van de ouderenafdeling (verweerder in de zaak A2024/7251).

3.4 Een van de begeleiders besloot dat klaagster moest worden gesepareerd. Omdat klaagster hier niet vrijwillig aan meewerkte, is zij door een aantal zorgverleners, onder wie verweerster en verpleegkundige G, naar de separeerruimte begeleid. Onderweg greep klaagster zich vast aan deurposten en deurklinken.

3.5 Ongeveer vijftien minuten nadat klaagster in de separeerruimte zat, ging het brandalarm af, doordat klaagster tegen de regels in een sigaret had opgestoken. Toen verweerster met haar collega's de ruimte binnenging, probeerde klaagster eruit te rennen. De verpleegkundigen G en F brachten klaagster in de holding naar het matras, waarna besloten werd om over te gaan tot klassieke separatie. Verweerster en een vrouwelijke begeleider hebben hierbij het ondergoed van klaagster doorgeknipt. Tijdens de controle werden een aansteker en een halve sigaret gevonden en in beslag genomen. Klaagster werd voorzien van anti-scheurtextiel. Voordat verweerster en haar collega's de ruimte verlieten, werden de benen van klaagster ingewikkeld (inwikkeltechniek), zodat de medewerkers de ruimte veilig konden verlaten.

3.6 Diezelfde nacht is klaagster beoordeeld door een psychiater. Op 8 april 2024 is klaagster met ontslag gegaan.

3.7 De volgende dag, op 9 april 2024, is klaagster bij de huisarts geweest voor het opvragen van een artsenverklaring. Deze huisarts heeft genoteerd dat zij een hematoom (blauwe plek) op de linkerarm van klaagster heeft waargenomen.

4. De klacht en de reactie van de verpleegkundige

4.1 Klaagster verwijt de verpleegkundige dat zij:

- a) geweld heeft gebruikt door de arm van klaagster zeer hardhandig vast te pakken en erin te knijpen en mee te werken aan het over de grond slepen van klaagster aan haar capuchon;
- b) haar seksueel heeft geïntimideerd door mee te werken aan het volledig uitkleden van klaagster in het bijzijn van diverse mannelijke personeelsleden, van wie zij de meesten niet kende;
- c) klaagster heeft aangerand door haar naakte lichaam onnodig vaak aan te raken;
- d) de onderbroek en bh van klaagster heeft vernield.

4.2 De verpleegkundige heeft het college verzocht de klacht ongegrond te verklaren.

4.3 Het college gaat hierna verder in op de standpunten van partijen.

5. De overwegingen van het college

5.1 Het college begrijpt dat de separatie veel impact op klaagster heeft gehad. Verweerster betreurt ook dat dit heeft moeten plaatsvinden.

Welke criteria gelden bij de beoordeling?

5.2 De vraag is of verweerster de zorg heeft verleend die van haar verwacht mocht worden. De norm daarvoor is een redelijk bekwame en redelijk handelende verpleegkundige. Bij de beoordeling wordt rekening gehouden met de voor de zorgverlener geldende beroepsnormen en andere professionele standaarden. Dat een zorgverlener beter anders had kunnen handelen is niet altijd genoeg voor een tuchtrechtelijk verwijt. Verder geldt het uitgangspunt dat zorgverleners alleen tuchtrechtelijk verantwoordelijk zijn voor hun eigen handelen.

Klachtonderdeel a) toepassing geweld

5.3 Volgens klaagster is zij aan haar capuchon over de grond naar de separeerruimte getrokken, omdat zij niet meewerkte aan de verplaatsing. Zij kreeg daardoor op dat moment geen lucht. Klaagster heeft verder naar voren gebracht dat verweerster de arm van klaagster hardhandig heeft vastgehouden bij de begeleiding naar de separeerruimte, in de separeerruimte haar in haar linkerarm heeft geknepen en haar dermate stevig heeft vastgehouden dat haar linkerarm blauw is geworden.

5.4 Verweerster weerspreekt dat klaagster bij het verplaatsen aan haar capuchon over de grond is getrokken of dat zij in ademnood is geweest. Volgens verweerster is klaagster tijdens de verplaatsing op de grond gaan zitten en is zij vervolgens met haar billen over de grond versleept. Klaagster bleef tijdens de verplaatsing schreeuwen en schelden en van ademnood is volgens verweerster dan ook geen sprake geweest. Het vasthouden is volgens verweerster op professionele wijze uitgevoerd.

5.5 Uit de verklaringen van zowel klaagster als verweerster kan worden afgeleid dat klaagster zich tijdens de separatie hevig verzette. Dat klaagster hierbij stevig is vastgehouden, acht het college subsidiair en proportioneel. Dit was noodzakelijk in het belang van de veiligheid van de aanwezigen. Dat verweerster op een later moment hard in klaagsters arm zou hebben geknepen, kan het college niet vaststellen. Ook kan het college niet vaststellen dat klaagster bij het verplaatsen naar de separeerruimte aan haar capuchon over de grond is gesleept. Daarom kan verweerster op dit punt geen tuchtrechtelijk verwijt worden gemaakt. Klachtonderdeel a) is daarom ongegrond.

Klachtonderdeel b en c) seksuele intimidatie en aanraking lichaam klaagster

5.6 De klachtonderdelen b en c worden vanwege de samenhang gezamenlijk behandeld. Bij separeren (insluiten) is het uitgangspunt dat een cliënt zijn eigen kleding aanhoudt, zo volgt ook uit de 'Werkwijze Insluiten' van de instelling. Verweerster achtte het in dit geval noodzakelijk om klaagster klassiek (in anti-scheurtextiel) te separeren, omdat klaagster een aansteker had die zij niet wilde afgeven en het onduidelijk was wat zij nog meer bij zich droeg. Daarbij kwam dat klaagster bekend was met suicidaliteit en zelfbeschadiging. Vanwege het hevige fysieke verzet dat klaagster vertoonde, was het niet mogelijk dat klaagster alleen door de vrouwelijke medewerkers werd vastgehouden. De armen van klaagster werden daarom door de mannelijke medewerkers vastgehouden, terwijl de vrouwelijke medewerkers klaagster van haar kleding ontdeden en het lichaam van klaagster onderzochten op verboden voorwerpen (contrabande). Verweerster weerspreekt nadrukkelijk dat zij klaagster seksueel heeft geïntimideerd of haar onnodig heeft aangeraakt of aangerand.

5.7 Naar het oordeel van het college is conform de werkwijze gehandeld. Het is gebruikelijk dat separatie plaatsvindt door meerdere personen. Dat hierbij ook mannen aanwezig waren, waarvan klaagster een deel kende, hangt samen met de bezetting tijdens de nachtdienst en kan niet worden voorkomen. De handelingen die zijn uitgevoerd waren naar het oordeel van het college nodig voor de veiligheid van klaagster en de medewerkers. Het college kan niet vaststellen dat verweerster klaagster seksueel zou hebben geïntimideerd of dat verweerster het lichaam van klaagster onnodig zou hebben aangeraakt.

5.8 Verweerster heeft naar aanleiding van de gebeurtenissen gereflecteerd op haar handelen en heeft nog naar voren gebracht dat het anti-scheurlinnen niet over klaagster heen is gelegd toen zij en haar collega's de ruimte verlieten. Dit was volgens haar in deze situatie vanwege het verzet van klaagster en de hectiek niet mogelijk, maar zij zal hier in een volgende situatie nog meer aandacht voor hebben. Naar het oordeel van het college is het goed dat hier aandacht voor is. Dat het in de gegeven omstandigheden niet is gelukt om klaagster toe te dekken, kan het college volgen. Dit levert daarom ook geen tuchtrechtelijk verwijt op. Gelet op het voorgaande zijn de klachtonderdelen b) en c) ongegrond.

Klachtonderdeel d) vernieling ondergoed

5.9 De werkwijze bij klassiek separeren is dat aan de cliënt eerst wordt gevraagd om mee te werken aan het ontkleden. Indien de cliënt hier niet aan meewerkt, wordt de cliënt door de medewerkers van de kleding ontdaan. Volgens klaagster is niet eerst aan haar gevraagd om zich uit te kleden. Verweerster heeft verklaard dat wel aan klaagster is gevraagd om medewerking te verlenen, maar dat zij dat niet deed. Het college kan niet vaststellen hoe dit precies is gegaan. Gezien het verzet dat klaagster toonde, is navolgbaar dat het in die situatie niet mogelijk was dat klaagster zichzelf uitkleedde en dat het ondergoed moest worden doorgeknipt. Ook klachtonderdeel d) is daarom ongegrond. Overigens heeft de manager van de instelling tijdens de zitting verklaard dat de vergoeding van het ondergoed nog zal worden geregeld met klaagster.

Slotsom

5.10 Uit de overwegingen hiervoor volgt dat alle onderdelen van de klacht ongegrond zijn.

Kostenveroordeling

5.11 Klaagster heeft verzocht om een kostenveroordeling, waaronder een schadevergoeding voor het beschadigde ondergoed. Het college is niet bevoegd om schadevergoeding toe te kennen. Indien het college de klacht (gedeeltelijk) gegrond verklaart en aan de zorgverlener een maatregel oplegt, is het wel mogelijk om de zorgverlener te veroordelen in de kosten die klaagster in de tuchtprocedure heeft gemaakt. Daarvan is geen sprake, omdat het college de klacht ongegrond verklaart. Het college komt daarom niet aan een kostenveroordeling toe.

6. De beslissing

Het college verklaart de klacht in al haar onderdelen ongegrond.

Deze beslissing is gegeven door J.T.W. van Ravenstein, voorzitter, S. Colsen,

lid-jurist,
D.M. van Etten, J.H. Hunink, en I.M. Bonte, leden-beroepsgenoten, bijgestaan door
L.B.M. van 't Nedereind, secretaris, en in het openbaar uitgesproken op 3 januari
2025.